

История на Института за следдипломна квалификация при УНСС

През 2019 година Институтът за следдипломна квалификация при УНСС отбеляза петдесетгодишнината от началото на организираното следдипломно обучение.

За негово начало трябва да се счита есента на 1969 година, на 12.09.1969 г. Комитетът за стопанска координация при Министерския съвет приема Разпореждане № 354, в което в т. 15 се посочва: “да се създаде от 01.10. т. г. към ВИИ “Карл Маркс” следдипломна школа за системорганизатори с оглед обучението да започне от началото на 1970 г.”. На свое заседание от ноември 1969 г. Академичния съвет на института решава към школата да се създаде научно-методичен съвет и обсъжда проект за устройствен правилник, който е приет окончателно на заседанието на АС през м. януари 1970 г. За първи ръководител на школата и заместник-ректор на ВИИ е избран доц. к.ик.н. инж. Димитър Димитров, сега професор.

Сградата на ИСК е строена в периода 1969-1970 и за нея са инвестирани 770 000 лв.

Първата специализация се разкрива на 15.01.1970 г. - тя е по проектиране на АСУ, с продължителност на обучението една година, с откъсване от производството, редовна форма на обучение..

С публикуването на ПМС № 2/07.02.1973 за следдипломна квалификация на специалисти с висше образование към ВИИ “Карл Маркс” е създадено **Отделение за следдипломно обучение**. Формира се Редакционно-издателски сектор и Печатна база, които и днес са неразделна част от структурата на университета. Започва издаването на бюлетина “Системи

и управление” от Висшата следдипломна школа за системорганизатори, който излиза четири пъти годишно.

С Решение № 195 от 21.05.1974 г. на Бюрото на Министерския съвет, считано от 01.09.1974 г. към ССА “Г.Димитров” се създава Школа за квалификация на селскостопански специалисти и кооперативни дейци от развиващите се страни, която по-късно преминава към ВИИ. През същата година Съвета за висше образование утвърждава номенклатура от 55 направления, по които в Отделението започва да се извършва следдипломно обучение.

В средата на 70-те години на двадесети век са създадени и **първите катедри** в Отделението за следдипломна квалификация – през 1975 г. “Икономика и организация на НИРД” с ръководител проф. Иван Йорданов, а през 1976 г. “Общ и специализиран контрол” с ръководител проф. Атанас Атанасов. Под ръководството на проф. Никола Андреев работят няколко преподаватели към Школата за квалификация на селскостопански специалисти и кооперативни дейци. Създадени са и преподавателски групи по различни проблеми. Разкрити са различни филиали на Отделението за следдипломна квалификация на кадрите в София и в страната – в градовете Добрич, Хасково, Бургас, Ловеч. Броят на лекторите от ВИИ е 110, а специалистите от други организации са 172, има и 7 чуждестранните лектори. Щатният персонал на отделението през 1977 г. наброява 103 човека.

През този период се подписват и първите международни договори за сътрудничество със сродни институции в чужбина. Научното обслужване на практиката става чрез разработването на научно-изследователски задачи от щатния научно-преподавателски състав и чрез дипломните проекти на специализантите. Създадено е консултатско бюро за осигуряване на помощ и съдействие на ръководството на предприятията от град София.

През 80-те години на двадесети век в Отделението за повишаване на квалификацията на кадрите се разкриват нови специалности под различна организационна форма и се подготвят специалисти по икономика и управление на отраслите от материалното производство и на дейностите от извънпроизводствената сфера, по финанси, контрол и отчетност, по външноикономическа дейност, икономика и организация на образованието, обществено осигуряване, охрана на труда, почивно дело, кооперативно дело, международен туризъм, икономика, организация и управление на обкръжаващата среда. Организиран се курсове за придобиване на учителска правоспособност от специалисти с висше образование, за обучение и квалификация на преподавателски кадри от ВУЗ по политическа икономия, подготвят се кадри по военна икономика, вкл. с даване на второ висше образование и специалисти по икономика и управление на градското стопанство. **Започва обучението по здравен мениджмънт, образува се и Висша школа за ръководни кадри към ОПКК.**

Началото на 90-те години на миналия век следдипломното обучение е изправено пред нови предизвикателства – започнал е преходът към пазарна икономика и това изисква нова стратегия. Ръководството на университета, начело с ректора проф. д.ик.н Лалю Радулов, внася предложение в Министерския съвет и на 10.09.1990 г. Бюрото на МС взема решение за **създаване на Институт за следдипломна квалификация**, като самостоятелно юридическо лице. Той е образуван на основата на Отделението за повишаване на квалификацията на кадрите и на Школата за квалификация на селскостопански и кооперативни дейци от развиващите се страни. Под ръководството на доц. Георги Евгениев

започва пазарното ориентиране на Института и през следващите петнадесет години той силно разширява обхвата на своята дейност.

В този период на икономически, правни и управленски знания са обучени хиляди икономисти, инженери, филолози, юристи, лекари, учители, социални работници, застрахователи, културни и спортни деятели, общински служители, представители на неправителствения сектор. Голяма част от управленския елит на нацията, на българския бизнес и финансовата сфера преминават през аудиторите на ИСК и слушат най-изявените преподаватели от УНСС. Продължава привличането на водещи специалисти от практиката за лектори в института, засилват се връзките с различни сектори на обществото. Разкриват се нови школи, центрове и филиали на ИСК в страната /Бургас, Стара Загора, Габрово, Кърджали, Пловдив, Ямбол, Велико Търново/, които адекватно да отговарят на динамично променящите се изисквания на практиката. Продължава провеждането на конференции с международно участие, където се разискват важни въпроси на следдипломната квалификация на кадрите, но вече през призмата на изискванията и методите на продължаващото обучение.

Започва работата по проекти, финансирани от международни фондове, свързани главно с обучение, като: по програмата ТЕМПУС съвместно Гръцкия център за производителност ЕЛКЕПА, по програма ФАР, Федералната служба по труда на Германия; Националната служба по заетостта и Агенцията по заетостта, изгражда се Сертифициращ институт за обучение на общински служители, върху основата на споразумение между Столична община, Международния институт за общински служители със седалище в САЩ и Института за следдипломна квалификация при УНСС.

През м. декември 1996 година е създаден Центъра за дистанционно обучение към ИСК, а в края на м. февруари следващата година е спечелен първият проект по програма ФАР за дистанционна **магистратура по Международни икономически отношения**. По-късно стартират магистратури и по други специалности – Публични финанси, Публична администрация, Маркетинг, Счетоводство, Икономика на сигурността и отбраната. Големи заслуги за развитието на този сегмент от продължаващото обучение имат директорът на ЦДО проф. д-р Веселка Павлова и тогавашния генерален директор на ИСК доц. Божана Неделчева.

За много сериозно постижение трябва да се счита изграждането на **Центъра за развитие на управленски умения по съвместен проект с Японската агенция за международно сътрудничество JICA**.

По съвместна програма с Токайския университет изпращаме специализанти за двуседмично обучение по тотално управление на качеството в Япония с посещение на водещи японски компании.

Институтът за следдипломна квалификация още през 2001 година, пръв сред образователните институции у нас, разработи система за управление на качеството и се сертифицира по стандарт ISO 9001:2000. Днес тя обхваща не само следдипломното обучение, но и консултирането и управлението на проекти.

През 2005 година беше изграден и лицензиран от Националната агенция по професионално образование и обучение **Център по професионално обучение**, който има права по 17 професии, което се оказва стратегически правилно, тъй като позволява участие в проекти, финансирани от оперативните програми, които поставят като необходимо условие наличието на подобен център.

След извършените промени в Закона за висшето образование през 2005 година Институтът за следдипломна квалификация отново стана Отделение на университета, но без да променя статута си на отделно юридическо лице. Това позволи да се запази неговата самостоятелност, гъвкавостта му при определяне на политиката, адаптивността му към променящия се свят.

От 2007 година в състава на Отделение ИСК работят следните центрове: **Център по международна икономика, политика и право; Център по финанси, счетоводство и контрол, Център за развитие на управленски умения; Център по управление на качеството; Център за международни проекти; Център по професионално обучение.**

Броят на лекторите надхвърля 280 човека, като повече от две трети от тях са преподаватели от УНСС.

От 2009 година по предложение на Ректора проф. д-р Борислав Борисов и с решение на Академичния съвет на УНСС в структурата на Отделение ИСК се вля досегашното **Отделение за факултативно обучение на студентите заедно с Центъра за чуждоезиково обучение.**

Отделение ИСК се утвърди като национален лидер в Програмата **“Учене през целия живот”** със спечелени девет проекта по мярката “Мобилност” на подпрограмата **“Леонардо да Винчи”**, осъществени с водещи университетски структури от Испания, Франция, Германия, Италия, Португалия и Словакия. Два от тези проекти бяха удостоени със сертификати за качество от Министерството на образованието и от Министерството на труда и социалната политика. Отделението стана търсен партньор в международни колективи, които успешно спечелиха проекти по другите възможности на програмата **“Леонардо да Винчи”** като участва в три пилотни проекта и три проекта за трансфер на иновации.

Сериозно постижение реализира Отделение ИСК в програмата **“Активни услуги на пазара на труда”**, финансирана от Световната банка и Агенцията по заетостта. Бяха изпълнени шест проекта по мярка **“Планиране на местното икономическо развитие”** и два проекта по мярка **“Квалификационни услуги”**.

Много успешно беше реализирана и получи високо обществено признание спечелената поръчка на Министерския съвет на Република България по Комуникационната стратегия на страната за ЕС на тема: **“Организиране и провеждане на дейности и инициативи, свързани с повишаване на информираността на българските граждани за правата и задълженията им като граждани на Европейския съюз”**.

В реализацията на проекта участва специално сформиран екип от 83 експерти, бяха издадени 16 брошури, създадена бе специална уеб страница, раздадени бяха много учебни материали. Инициативата имаше 9 медийни партньори и беше отразена в над 200 публикации в печата, в репортажи и телевизионни предавания.

Изповядвайки идеологията, че можем да се утвърдим в страната и в чужбина само чрез включване в партньорски мрежи, ръководството на Отделение ИСК направи всичко възможно да разшири не само географията на тези партньорства, но и да интензифицира контактите си в мрежите, в които участваме. Международните партньори на ИСК са повече от 40 и са представители на държави от три континента. Отделение ИСК успешно си партнира с държавните институции в Република България, с 30 български общини, с десетки фирми от бизнеса, с неправителствени организации и медии. Сред тези партньори има и такива, с които дълги години работим заедно и сме реализирали съвместно не един проект като например: Центъра за сравнителни изследвания, Европейския център по качеството, Булекопроекти ООД от София, Агенцията за развитието на човешките ресурси и Лемна Екоинвест България АД от Бургас, Рискови капиталови инвестиции ООД от Казанлък, Веда Консулт ЕООД от Габрово и други.

Издателската дейност на Отделението има за цел да документира изявите ни в различните сфери на дейност – проведено обучение, спечелени проекти, осъществени обществени поръчки, реализирани партньорства. Съвместно с Издателство **“Стопанство”** са издадени 40 заглавия, които разпространяваме безплатно.

В петдесетгодишната история на Отделението негови ръководители последователно са били такива изтъкнатите преподаватели от УНСС като: проф. д.ик. н. инж. Димитър Димитров /1969-1979 г./, проф. д.ик.н. Крум Александров /1979-1980 г. /, проф. д.ик.н. Тома Барбов /1980-1987 г./, проф. д.ик.н Стоян Айков /1987 г./, проф. д.ик.н. Методи Христов /1987-1990 г./, доц. Георги Евгениев /1990-1993 г./, проф. д-р Митко Генешки /1993 г./, проф. д.ик.н. Иван Душанов /1993-1995 г./, доц. Божана Неделчева /1995-2005 г./, доц. д-р Марчо Марков /2005-2013/, доц. д-р Иван Стойчев /2013-2020/ и . проф.д.н. Живко Драганов /2020 – до сега/

Голям е приноса на поколения преподаватели от университета, които в различни периоди са работили всеотдайно за каузата на следдипломното обучение. Сред тях трябва да споменем: проф. Иван Йорданов, проф. Атанас Атанасов, проф. д.ик.н. Велчо Стоянов, проф. д.ик.н Здравка Ковачева, проф. д.ик.н. Никола Андреев, проф. д.ик.н. Велко Маринов, проф. д.ик.н. Данаил Данаилов, проф. д.ик.н. Димитър Шопов, проф. д.ю.н. Емил Златарев, проф. д-р Борислав Борисов, проф. д.ик.н. Иван Георгиев, проф. д.ик.н. Йосиф Илиев, проф. д.ик.н. Лальо Радулов, проф. д.ик.н. Лилия Каракашева, проф. д.ик.н. Михаил Динев, проф. д.ик.н. Иван Дочев, проф. д.ик.н. Никола Великов, проф. д.ик.н. Пенка Стефанова, проф. д.ик.н. Тилчо Иванов, проф. д-р Павел Павлов, проф. Христина Балабанова, проф. д-р Виолета Цакова, проф. д-р Стоян Стоянов, доц. д-р Георги Крумов, доц. д-р Веселин Савов, , доц. д-р Васил Златев, доц. д-р Иван Брешков, доц. д-р Лиляна Менчева, проф. д-р Маргарита Атанасова, доц. д-р Христо Дочев, доц. д-р Цветан Колев, проф. д-р Атанас Казаков, доц. д-р Иван Стойчев, проф. д-р Маргарита Александрова, проф. д-р Антоанета Василева, проф. д-р Даниела Иванова, проф. д-р Румен Брусарски, проф. д-р Елка Василева, проф.д.н. Живко Драганов и др.